

vanje po dotičnem škofijskem ordinarijatu visoki vladi do znanja dati. Vsled tega je odposlana bila dne 18. nov. ponovljena prošnja do vis. ministerstva znotranjih zadev in sicer po preč. ordinarijatu.

Naj razglasimo razloge, s katerimi je stvar v prošnji do preč. ordinarijata podprta. Zahtevanje udov pastir. konferencije v Konjicah dne 20. jul. t. l. je prvič iz političnega stališča celo pravilno in tudi času primerno, ker se visoka vlada ne more ustavljati vpeljanju slov. jezika v šole in urade, kajti ima v svojem programu zagotovilo, da bode narodom pravična.

Gotovo je drugič, da se mora katoliška Cerkev najbolj varovati napake, da bi kje iz prevelike prijenljivosti do nemškutarske stranke v deželi žalila narodne pravice, ker dela to razkačenost ne le pri omikanih Slovencih, nego tudi pri bolj priprostih ljudeh, ki že dobro vedó, da slovensko ljudstvo ne more v omiki ne za stopinjo naprej priti, ako ne dobi skoro narodnih šol in popolnih pravic v vseh uradnih.

Naše zahtevanje je tretjič tudi iz cerkvenega stališča pravično in pravilno. Priča temu so sami sv. Oča, papež Leon XIII. Vprašajmo le, zakaj so neki sv. Oča prav v sedanjih časih svojo preimenitno okrožnico od 30. septembra vsemu katoliškemu svetu razglasili? Uzrok temu povdarjajo sv. Oča sami, ker so se po njih besedah v teku časa državne razmere v onih straneh sveta spremenile. Ljubeznjivo oko namestnika Kristusovega gleda na velike premembe na balkanskem polotoku, ki še pa niso do konca prišle. Kako da se bo vse obrnilo, ne more denes nihčér povedati. Zgodovina preteklih časov pa uči, da se je le modrosti in mili skrbi papežev zahvaliti, da se ni kat. Cerkev v južnih deželah že zdavno v razkolništvu potopila. To še posebno jasno spričuje zgodba slovanskih aposteljnóv, sv. Cirila in Metodija.

Malodušne, vladóželjne, nemškim željam služeče pokveke obrekujejo in ovajajo sv. moža v Rimu; apostolska stolica pa ne odstopi od krščanskih načel ter potrdi slovanski bogoslužbeni red in se vé da tudi rabo slovanskega jezika v vseh službenih razmerah med sv. škofom Metodijem in nja slovansko čedo. — In papež Leon še posebno povdarja, kako močno da so mu pri srei katoliške občine južnih Slovanov, ki jih želi po tesni zvezi z rimsko stolico okovariti vseh skušnjav nesrečnega razkolništva.

To vse spodbuja kaj močno kat. Slované k ljubezni in udanosti do poglavarja sv. kat. Cerkve in zamore tudi pri razkolnikih ljubezen in zaupanje do sv. kat. Cerkve obuditi ter z božjo pomočjo zaželenemu cerkvenemu zedinjenju pot pripraviti. Sv. Oča so z okrožnico prav glasno vsemu svetu oznanili, da so nemški bujskalci, ki so se celó drznili sv. Metodija krivoverstva ovajati, prav krivično delali, da je pa sv. Metodij celo prav imel, ko se je med Slovani njih narodnega jezika po-

služeval, da jih je bolj podučil in njih vsestranski omiki trdno podlogo dal. Zatoraj si pa tudi pravični nemški zgodovinar, dr. Al. Huber ne more kaj, da ne bi resnice spoznal, rekoč: „Le kogar narodna strankarska strast slepi, zamore Metodiju in temu, kar je dognal, odreči priznanje, ki ga najde pri slovanskih narodih. Sv. Cerkev ga je postavila (v počeščenje) na altar, njegovih nasprotnikov pa nobeden poleg njega ne stoji.“

Če toraj tirjamo, naj bi se tudi pri nas začelo v narodnem jeziku uradovati, ne tirjamo ničesar drugega, nego isto stvar, katero je rimska stolica odobrila v onih časih, ko je germańska stranka hotela ponemčiti Slované. Zatoraj pa upamo, da ne dobimo prošnje nazaj s tem, da ne bo iz tega nič!

Dr. J. U.

Gospodarske stvari.

Sadje- in vinorejska šola mariborska.

III. Človek se mora dela vaditi ne samo učiti. Teoretični poduk brez praktičnih vaj ostane jalov. Zato ima sadje- in vinorejska šola mariborska veliko prednost v tem, da poudarja pred vsem praktično izurjenje svojih učencev. Ravnateljstvo in učitelje podpirajo v tej reči vinogradnikarji in vrtnarji. Vinogradnikar je ob enem tudi kletar. Prvi kaže učencem, kako se obdeluje vinograd od prvega nasada do vesele trgatve. Vedno pa jih navaja dobro spoznavati razne sorte trsove. Kot kletar ima nalog kazati, kako se grozdje preša, v polovnjake spravlja, kaj je med vretjem storiti, kako in kedaj vino pretakati in dalje oskrbovati tijan do one dobe, da je za natakanje v flaše godno. Kedar slabo vreme zunanjo delo brani, urijo se učenci doma v sodarstvu. Vsaki teden pride učenec 3. razreda na vrsto, da zapisuje temperaturo v kletah in skrbi za snago in prevetrenje v njih. Vrtnarjev eden ima drevesnico izročeno. Temu je naloženo učencem kazati, kako se drevesnica nareja, peške sadijo, mlada drevesca gleštajo, na razne načine požlahtnujejo, prirejajo kot visoka drevesa ali pritlična, katere sorte sadunosnega drevja sodijo za razne lege, kako se ima razpošiljati sad itd. Ob neugodnem vremenu učijo se učenci koše in štorje plesti itd. Vse to ima prvi vrtnar na skrbi. Drugi razkaziva, kako je ravnati z doraščenimi drevesi, s špaliri, kako se gospodarji na njivah, na škednji in v hlevih. Pri njem se učijo, kako se gospodarsko orodje izdeluje: grablje, vile, ročniki za motike, sekire itd. Vsaki teden je drug učenec na vrsti, kateri zapisuje opravila v govejem in svinjskem hlevu, kako se živini streže, kima pripravlja, gnoj redno in razumno na gnojšišči glešta. Zapisati ima tudi koliko krme ali klaje da se je spolagalo, koliko mleka itd. namolzlo. Tretji vrtnar oskrbljuje sadunosnike in vrt. Učenci mu povesod pomagajo, on jim pa delo razlaga in kaže, n. pr. kako se drevesa

prirezujejo, v pritlikoveih pa tudi v špalirih. On jih tudi podučuje, kako se vrt obdeluje, sočivje sadi in izreja itd. Vsako leto napravijo učenci pod vodstvom učiteljev izlet v razne kraje naše domovine, da se učijo spoznavati in ocenjevati razne lege in gospodarstva. Naposled je še meseca februarja javna skušnja in ob konci dobi vsak o dovršenem bivanju na sadje- in vinorejski šoli svoje spričevalo. Prihodnjč bodemo na tem mestu razlagali še o številnih učilih ali učnih pripomočkih vinorejske šole.

Poročilo o petem konjerejskem okrogu štajerskem.

V Gradci je sedež štajerskemu konjerejskemu društvu. To je celo deželo razdelilo v 5 konjerejskih okrogov. Petemu pripadajo kraji ob Savinji in gornjej Dravi. Tukaj redijo težke vprežne konje valonskega in burgundskega plemena. Moramo priznati, da počlahtnovanje konj močno in veselo napreduje. Kmetje so se začeli vedno bolj zanimati za žrebčarske štacije, kder se nahajajo žrebci omenjenih plemen. V Kaplo so l. 1877 prignali 124 kobil, letos 221, v Čreto l. 1877 pa 127 in letos 129, v Žavec prej 118 letos 207, v št. Jurij prej 78, letos 181, v Konjice prej 60, letos 80, v Jurklošter prej 57, letos 133. Le v Velenji ni šlo naprej. Tukaj je prej 65, letos samo 54 kobil ubrejenih. Vendar vkup je 1005 kobil bilo ubrejenih proti prejšnjim 629. Neugodnemu uspehu v Velenji kriv je žrebec norfolškega plemena „Shabakak“, ki je samo 18 kobil ubrejil. Treba bo tje postaviti bolj težkega žrebca.

V naslednjem se ocenjavajo posamezni žrebci ali pastubi ovega konjerejskega okroga. Številke v obročkih kažejo, koliko je letos vsak kobil ubrejiti imel. Žrebec Aubry šte. 99, burgundec, je izvrsten, zaploja več žrebčev nego žrebec, je pa uže 18 let star ter ne bode dolgo več poraben (61). Aubry II. šte. 75, burgundec, čislan, rodoviten (48). Aubry III. šte. 89, štajerskega deželskega plemena, jako rodoviten, zaploja lepa žrebca in ga jako čislajo (80), Daksl, noriško-burgundskega plemena, jako čislan, zaploja lepa žrebca (65), Goznik, štajerskega deželskega plemena, zaploja jako lepa žrebca. Iz Velenja ga bo vendar treba prestaviti, ker ga ondi premalo obrajtajo (30). Drieth, štajerskega deželskega plemena, izvrsten žrebec, jako čislan in plodoviten; svetujejo prestaviti ga iz Gornjega grada v Čreto (80). Rebler, štajerskega deželskega plemena, dober (56), Vampus, štajerskega deželskega plemena, dober pa uže prestar (65), Othello, štajerskega deželskega plemena, dober, čislan (36), Hieron, čislan, bi v Konjicah naj ostal še dalje časa (44), Priede of England, nič obrajtan, malo rodoviten (25), Umsonst, štajerskega deželskega plemena, lep žrebec, jako čislan; škoda velika, da je njegov zarod pogosto kilav (70). Baptiste, valonskega plemena, zaploja jako lepa žrebca, jako čislan in rodoviten, zaploja večidel žrebčke (53), Del-

orges, valonec, jako čislan, pa je bilo treba prestaviti ga, ker je pretežek.

Za leto 1881 bilo bi nasvetovati ove žrebce tako ponastaviti, da bi v Kaple prišli žrebci: Bajerd (nov valonec) Aubry šte. 99 in Goznik, v Čreto: Baptiste, Jan. (nov. valonec) in Drieth, v Žavec: Pary (nov valonec), Aubry šte. 126 od sv. Jurija, in Aubry št. 89 v št. Jurij: Umsonst, Daksl in Rebler, v Rečico-Mozirje (da se ta žrebčarska štacija ustanovi, vložila je se prošnja pri c. k. ministerstvu za poljedelstvo): Rhoduš in Nivelles v Jurklošter: Aubry šte. 75, Bonifacius v Konjice: Othello, Hieron, in v Velenje: Taurus in še eden ardenskega plemena, katerega je pa treba še kupiti. Sploh pa je treba za ta konjerejski okrog 3 novih žrebcev ardenskega plemena. Zarod valonca Baptiste je lep, vendar bi za gorate kraje bolj sodil žrebec ardenskega plemena. Pristovo in Brežice s tamošnjimi žrebčarskimi štacijami bo pa treba kmalu pridjati petemu konjerejskemu okrogu. Za one štacije, ki so na Kranjskem in Koroškem blizu naše meje, skušajo sedaj našim sorodnih in sovrstnih žrebcev spraviti, da bi se vsa pokrajina zaprla nesposobnim in našemu plemenu neprimernim žrebcom, ki bi le kri pačili. Za premiranje konj sodi najboljše Žavski trg. V tem konjerejskem okrogu preveč hitro razprodavajo žrebca. Da bi se temu v okom prišlo, kazalo bi planiuo v najem vzeti, da bi tje žrebca gonili proti malemu plačilu. Se vé planina bi ne smela biti predaleč na strani. Veliko koristilo bi tudi, če bi v Žavci napravili dirke s premijami, kakor teh imajo v Ljutomeru v navadi!

Sejmi na Štajerskem 4. decembra sv. Barbara v Haložah, Šmarije, Zeleni travnik. 6. dec. Sevnica, Cmurek, Vozenica, sv. Miklauž na Polji, Lučane, Doberna, 9. dec. Dobova, Buče, sv. Ilj v Slov. goricah.

Sejmi na Koroškem 6. decembra Velikovec, Strassburg, 7. dec. Labod, 13. dec. Paternijon, 15. dec. Milštat.

Dopisi.

Iz Hajdine. (Poslanec g. dr. J. Vošnjak) nam je v državnem zboru s pomočjo slovenskih in nemških poslancev konservativne stranke priboril večjo veljavo našega milega maternega jezika. Dosegel je namreč, da se mora v prihodnje v slovenske šole slovenščina kot učni jezik in v vse urade slovensščina kot uradni jezik upeljati ali uvesti. To nam je velik nepredek. Žali Bog, da ostane vedno le na papirji, djanski tega napredka nikjer ne zapazimo. Da se slovensščina urede v naše šole, to skrb prepustimo našim marljivim narodnim prvakom. Največje in najbližje važnosti za nas kmete je druga reč, namreč upeljava materinščine v vse urade, kancelije ali pisarnice na slovenski zemlji. Tudi še druge naredbe bi nam zelo koristile, za koje pa še le se-